

על
הפרשה
ועניני
דיומא

זהר הקדוש מתוק מדבש

חלק ז - פרשת תרומה		
מחוק מדבש	וילנא	יום
תקפ-תקצב	קעה ע"ב	ראשון
תקצג-תר	קעו ע"א	שני
תר-תרט	קעז ע"ב	שלישי
תרט-תריח	קעז ע"א	רביעי
תריח-תרכו	קעז ע"ב	חמישי
תרכו-תרלג	קעה	שישי
תרלג-תרמב	קעה	שבת

מרכז "מיתוק מדבש" ת.ד. 5315 ירושלים

יו"ל בעזרה ש"ת ע"י

עלון מס' 202 | פרשת נצבים - ראש השנה תשפ"ג

כל נשמות ישראל היו במעמד הר סיני

את אשר ישנו פה וגו', הא אוקמוה, דכלהו בני נשא דזמינין למיהוי בעלמא פלהו אשתכחו תמן, הקא אית לאסתפללא, דהא כתיב את אשר איננו פה וגו', ומשמע הנהו (פלהו) דיפקון מאנון דקיימו תמן, בגין דכתיב עמנו היום, ולא כתיב עמנו עומד היום, אלא ודאי (הקא) פלהו קיימו תמן, אלא דלא אתחזו לעינא, בגין כך כתיב עמנו היום, אף על גב דלא אתחזון, ואי תימא מאי טעמא לא אתחזון הקא, כמה דאתחזון לאדם הראשון דחמא לון עינא בעינא, והא הקא אתחזי יתיר, אלא הקא פד אתיהיבת אורייתא

מתוק מדבש

כל נשמות ישראל היו במעמד הר סיני

את אשר ישנו פה וגו' ואת אשר איננו פה עמנו היום, הא אוקמוה שבת קמו ע"א, (ועי' פקוי דרבי אליעזר פמ"ב), דכלהו בני נשא דזמינין למיהוי בעלמא פלהו אשתכחו תמן שכל בני ישראל העתידים להיות בעולם כולם היו נמצאים שם במעמד הר סיני. הקא אית לאסתפללא כאן יש מה להתבונן, דהא כתיב את אשר איננו פה וגו', ומשמע הנהו דיפקון מאנון דקיימו תמן ומשמע שהכונה היא על התולדות שיצאו מאלו שעמדו על הר סיני שעם כולם כרת משה את הברית, כפרש"י ואת אשר איננו פה, ואף עם דורות העתידים להיות, אבל לא משמע שהיו שם ממש, שהרי כתוב את אשר איננו פה, וכדי לתרץ דייק ב' דיוקים, א' למה כתב כלל המלים עמנו היום, היה לו לכתוב רק את אשר איננו פה, ב' למה לא נכתב דבר והפכו, שבתחילה כתב עומד, ולבסוף לא כתב עומד, ולכך מפרש את אשר איננו פה, פ"י שאינו נראה פה, אבל הוא נמצא עמנו היום (ובזה מדויק דיוק א'), ולפי שאינו נראה לא כתב עומד (ובזה מדויק דיוק ב') וז"ש בגין דכתיב ואת אשר איננו פה עמנו היום ולמה נכתב, ועוד דייק שלמה ולא כתיב

עמנו עומד היום שאז היה דבר והפכו, אלא ודאי פלהו קיימו תמן אלא דלא אתחזו לעינא אלא ודאי כולם עמדו שם במעמד הר סיני במציאות קיים, אלא שלא היו נראים להעין לכן כתיב אשר איננו פה, שר"ל שאינו נראה, ולכן גם לא כתיב בהם לשון עמידה, בגין כך כתיב עמנו היום אף על גב דלא אתחזון ולכן כתיב עמנו היום לומר שהיו שם במציאות אף על פי שלא היו נראים, ואי תימא מאי טעמא לא אתחזון הקא וא"ת למה לא היו נראים כאן במעמד הר סיני, כמה דאתחזון לאדם הראשון דחמא לון עינא בעינא כמו שהיו נראים לאדה"ר שראה אותם עין בעין, והא הקא אתחזי יתיר והרי כאן היה ראוי יותר שיראו עין בעין את כל הדורות הבאים, לפי שישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן וזכו לקבלת התורה ומצות מה שלא זכה אדה"ר, ואמר אמת הדבר שהיו ראויים לראות את דורות הבאים במעמד הר סיני אלא הקא פד אתיהיבת אורייתא לישראל אלא הטעם שלא ראו, כי כאן כשניתנה התורה לישראל, חזו אחרא מראה אחר דהיינו מראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר שהוא מראה השכינה, ודרגין עלאין ומדרגות עליונות שהם ששת ספירות התפארת שהיו מתראות במלכות, הוו

לְיִשְׂרָאֵל, חִיזוּ אַחֲרָא וְדַרְגִין עֲלָאין הוּוּ חֲמָאן וּמְסַתְפְּלָאן עֵינָא בְּעֵינָא, וְהוּוּ תְּאִיבִין לְאַסְתְּפְּלָא וְלִמְחֲמֵי בִיקְרָא דְמַרְיָהוֹן, וּבְגִין כֶּף חָמוּ יִקְרָא עֲלָאָה דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי וְלֹא מֵאַחֲרָא.

אפילו מחשבת עבירה נמצאת לפני הקב"ה ונמחקת רק בתשובה

תָּאנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר, (דברים כט כח) הַנְּסֻתְרוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְגו', הַנְּסֻתְרוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ, תָּא חֲזִי כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מַחֲבֹבִי, וְלֹא אֶסְתְּפְּלָא דְלֹא יַעֲבֹר עַל רְעוּתִיה דְמַאֲרִיה, דְתַנְיֵנן כֹּל מַה דְבַר נֶשׁ עֲבִיד בְּהַאי עֲלֵמָא בְּסַפְרָא כְּתִיבֹו אֵינוֹן עוֹבְדִין, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבְּנָא קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא, וְכֹלְא אֲתַגְלִיָּא קָמִיה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ירמיה כג כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה, אִי הָכִי הִיךְ לֹא יִסְתַּמַּר בְּרֶשֶׁת מְלָמִיחַב קָמִיה דְמַאֲרִיה, וְתַנְיֵנן אֶפִּילוּ הֵהוּא (מאן) מַה דְחָשִׁיב בְּרֶשֶׁת וְאַסְתְּלַק בְּרְעוּתִיה, כֹּלְא אֶשְׁתַּכַּח קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא אֲתַאֲבִיד מִנִּיה.

מתוק מדבש

מחטאיו, ר"ל שיזהר במעשיו שלא לבוא לידי חטא לפחות בדבר שיש בכחו להזהר ממנו, ולאַסְתְּפְּלָא דְלֹא יַעֲבֹר עַל רְעוּתִיה דְמַאֲרִיה ולהשגיח שלא יעבור על רצון קונו, דְתַנְיֵנן, כֹּל מַה דְבַר נֶשׁ עֲבִיד בְּהַאי עֲלֵמָא בְּסַפְרָא כְּתִיבֹו אֵינוֹן עוֹבְדִין שלמדנו כל מה שאדם עושה בעולם הזה בספר כתובים אותם המעשים, וְעָאֲלִין בְּחוּשְׁבְּנָא קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא וּנְכַסִּים בחשבון לפני מלך הקדוש ב"ה, וְכֹלְא אֲתַגְלִיָּא קָמִיה והכל גלוי לפניו יתברך גם מחשבת בני אדם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים פִּי לֹא יִסְתַּמַּר בְּרֶשֶׁת מְלָמִיחַב לְבֹו וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה וכי אין אני רואה מחשבת לבו, הלא את השמים ואת הארץ אני מלא, והכל גלוי וידוע לפני, אִי הָכִי הִיךְ לֹא יִסְתַּמַּר בְּרֶשֶׁת מְלָמִיחַב קָמִיה דְמַאֲרִיה אם כן איך לא ישמור האדם את עצמו מלחטוא לפני קונו, וְתַנְיֵנן וכן למדנו כי אֶפִּילוּ הֵהוּא מַה דְחָשִׁיב בְּרֶשֶׁת וְאַסְתְּלַק בְּרְעוּתִיה כֹּלְא אֶשְׁתַּכַּח קָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלֹא אֲתַאֲבִיד מִנִּיה שאפילו מה שחשב האדם ועלה ברצונו לעשות איזו עבירה, הכל נמצא לפני הקב"ה ולא נאבד שום דבר ממנו, ולא נמחק שום הרהור עבירה אלא בתשובה שלימה.

(ויחי דף רכב ע"ב, ובבבאורינו כרך ד עמ' תנו-תנו)

חֲמָאן וּמְסַתְפְּלָאן עֵינָא בְּעֵינָא היו רואים ומסתכלים עין בעין, וְהוּוּ תְּאִיבִין לְאַסְתְּפְּלָא וְלִמְחֲמֵי בִיקְרָא דְמַרְיָהוֹן והיו מתאווים להסתכל ולראות בכבוד קונם, כמ"ש (ספ"ט כו ז) לחזות בנועם ה', וּבְגִין כֶּף חָמוּ יִקְרָא עֲלָאָה דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי וְלֹא מֵאַחֲרָא ולכן ראו כבוד העליון של הקב"ה לבד ולא רצו לראות מראה אחר של צורת דורות הבאים, ולפיכך לא עשה הקב"ה שיתגלו דורות הבאים לפניו לפי שלא רצו ישראל לראותם שלא יפריע אותם מלראות מדרגות הגדולות הנ"ל, ולכן לא כתוב בהם לשון עמידה.

(לך דף צא ע"א, ובבבאורינו כרך ב עמ' שסג-שסד)

אפילו מחשבת עבירה נמצאת לפני הקב"ה ונמחקת רק בתשובה

תָּאנָא רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח וְאָמַר לְפָרֵשׁ מִש"כ הַנְּסֻתְרוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וְלְבְנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֵת כֹּל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת (ס"ג סמ"ק) מִש"כ הַנְּסֻתְרוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ פִּירוּשׁוֹ שֶׁאִפִּילוּ הַמַּחֲשָׁבוֹת שֶׁהֵם נִסְתָּרוֹת בְּלִבָּם וּמוֹחַ הָאָדָם גַּם הֵם יְדוּעוֹת לְהַקְבִּיָּה, וְאָמַר תָּא חֲזִי כַּמָּה אֵית לִיה לְבַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מַחֲבֹבִי בֵּא וְרָאָה עַד כַּמָּה צָרִיךְ הָאָדָם לִיזְהַר

ראש השנה

התעוררות תשובה בראש השנה

תָּא חֲזִי, כַּד אֲתַעֲרַ דִּינָא בְּעֵלְמָא, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל פְּרָסֵי דִּינָא לְמִידָן עֲלֵמָא, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעֲרָא (בְּדִינָא) תְּשׁוּבָה דִּייתוּב מְחִיּוּבָא (נ"א מְחִיּוּבֵי), דְּהָא הֵהוּא יוֹמָא פְּתִקִּין פְּתִיבוּ, וּמְשִׁתְּפְּחֵי כְּלָהוּ בְּאַחְמַתָּא הָא כְּתִיבִין, אִי זְכִי בַר נָשׁ דִּייתוּב קָמִי מְאַרְיָה, קְרַעִין פְּתִקִּין דְּעֵלְיָה.

עצת השי"ת להנצל מקטרוגים

תָּא חֲזִי, כַּגְוֹנָא דָּא בְּיוֹמָא דְּאַשְׁתְּכַח דִּינָא בְּעֵלְמָא, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל פְּרָסֵינָא, דִּינָא, כַּדִּין אֲשֶׁתְּכַח הָאִי שְׁטָן דְּאַסְטִי לְעֵילָא וְתַתָּא, וְאַשְׁתְּכַח אִיהוּ לְחַבְלָא עֲלֵמָא, וְלֵיטֵל נְשִׁמְתִין [וכו'].

תָּא חֲזִי, כַּגְוֹנָא דָּא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים, דִּינָא אֲשֶׁתְּכַח בְּעֵלְמָא, אִיהוּ קְאִים לְקִטְרָגָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּעֵינָן לְאַתְעֲרָא בְּשׁוּפְרָא, וְלְאַתְעֲרָא קוּל דְּכִלִּיל בְּאַשְׁ"א וּמִי"א וְרוּחַ"א וְאַתְעֲבִידוּ חֵד, וְלְאַשְׁמַעָא הֵהוּא קוּל מְגוּ שׁוּפְרָא, וְהֵהוּא קוּל סְלָקָא עַד אֲתַר דְּכִרְסֵינָא דִּינָא יְתָבָא, וּבְטַשׁ בְּהַּ וְסְלָקָא.

מתוק מדבש

להשחית את העולם וליקח נשמות בני אדם ההם אשר יצאו חייבים מן הדין [וכו'].

תָּא חֲזִי, כַּגְוֹנָא דָּא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים, דִּינָא אֲשֶׁתְּכַח בְּעֵלְמָא כַּאֲשֶׁר וְרָאָה שְׂכַעִין זֶה נִתְּן הַקַּב"ה עֲצָה לְהַנְצִיל מִקְטְרוּגַּי הַשְּׁטָן בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה וּבְיוֹם הַכְּפוּרִים, שְׂאֵז מִדַּת הַדִּין שׁוֹלֵטָה בְּעוֹלָם לְפִי שֶׁהַקַּב"ה יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין לְשַׁפּוֹט אֶת הָעוֹלָם, אִיהוּ קְאִים לְקִטְרָגָא שְׂאֵז הַשְּׁטָן עוֹמֵד לְקִטְרַג בְּכַח הַרְשׁוּת הַנִּיתָן לוֹ, וְיִשְׂרָאֵל בְּעֵינָן לְאַתְעֲרָא בְּשׁוּפְרָא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהַתְעוֹרֵר בְּתוֹבָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה ע"י תְּקִיעַת שׁוּפְרָא, וְלְאַתְעֲרָא קוּל וְצְרִיכִים לְעוֹרֵר קוּל הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַז"א [הַתְּפָאֵרָה] ע"י שֶׁהֵם מוֹצִיאִים אֶת הַקוּל מֵהַשׁוּפְרָא דְּכִלִּיל בְּאַשְׁ"א וּמִי"א וְרוּחָא שְׁקוּל הַשׁוּפְרָא כְּלוּל מֵאַשׁ וּמִים וְרוּחַ, אֲשֶׁר הוּא הַבַּל הַחֵם שְׂבָא ע"י תְּגִבּוּרַת וְחֻזְקַת הַנְּשִׁימָה שֶׁל הָאָדָם לְהוֹצִיא הַקוּל מִתּוֹךְ הַשׁוּפְרָא, מִיָּם הוּא הַבַּל הַלֵּחַ שִׁיּוּצָא עִם הַקוּל, וְרוּחַ הוּא עֲצָם הַבַּל הַפֶּה שְׂנוּפַח הָאָדָם מִתּוֹךְ פִּיּוֹ דְּרַךְ הַשׁוּפְרָא, וְאַתְעֲבִידוּ חֵד וְנִעְשִׂים ג' כַּחוֹת אֵלּוּ קוּל אֶחָד ע"י שְׂמִיתִיחִים בְּפִנְיֵימִיּוֹת גּוּף הַשׁוּפְרָא, וְלְאַשְׁמַעָא הֵהוּא קוּל מְגוּ שׁוּפְרָא וְצְרִיכִים לְהַשְׁמִיעַ אֶת הַקוּל הֵהוּא מִתּוֹךְ הַשׁוּפְרָא לְחוּץ, וְהֵהוּא קוּל סְלָקָא עַד אֲתַר דְּכִרְסֵינָא דִּינָא יְתָבָא וְזֶה הַקוּל עוֹלָה עַד מְקוֹם הַמַּלְכוּת שֶׁשֶׁם נִמְצָא כִּסֵּא הַדִּין, וּבְטַשׁ בְּהַּ וְסְלָקָא

התעוררות תשובה בראש השנה

תָּא חֲזִי, כַּד אֲתַעֲרַ דִּינָא בְּעֵלְמָא כַּאֲשֶׁר וְרָאָה כְּשִׁמְתַעֲרוֹר הַדִּין בְּעוֹלָם דִּהֵינּוּ בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל פְּרָסֵי דִּינָא לְמִידָן עֲלֵמָא שְׂאֵז הַקַּב"ה יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַתְעֲרָא תְּשׁוּבָה דִּייתוּב מְחִיּוּבֵי אֵז צְרִיךְ הָאָדָם לְהַתְעוֹרֵר בְּתוֹבָה שִׁישׁוּב מְחִיּוּבֵי, דְּהָא הֵהוּא יוֹמָא פְּתִקִּין פְּתִיבוּ כִּי בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם כּוֹתְבִים פֶּסֶק דִּינּוּ בְּפִתְקִין, וּמְשִׁתְּפְּחֵי כְּלָהוּ בְּאַחְמַתָּא הָא כְּתִיבִין וְנִמְצְאִים כֹּל הַפְּתִקִּין שֶׁל כָּל בְּנֵי אָדָם כְּתוּבִים בְּאוֹצַר הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא הָאוֹצַר הַמְּקַבֵּל הַכֹּל, אִי זְכִי בַר נָשׁ דִּייתוּב קָמִי מְאַרְיָה קְרַעִין פְּתִקִּין דְּעֵלְיָה אִם זָכָה הָאָדָם לְשׁוּב בְּתוֹבָה לְפָנָי קוֹנֵנוּ בְּעִשְׂרַת יְמֵי תְּשׁוּבָה קוֹרְעִים גֹּזֵר דִּינּוּ שְׂכַתוּב בְּפִתְקִין.

(ויחי דף רכ ע"א ובכיאורינו כרך ד עמ' תכו)

עצת השי"ת להנצל מקטרוגים

תָּא חֲזִי, כַּגְוֹנָא דָּא בְּיוֹמָא דְּאַשְׁתְּכַח דִּינָא בְּעֵלְמָא כַּאֲשֶׁר וְרָאָה כְּעֵין זֶה הוּא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שְׂאֵז הַדִּין מְצוּי בְּעוֹלָם, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב עַל פְּרָסֵינָא דִּינָא וְהַקַּב"ה שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין, כַּדִּין אֲשֶׁתְּכַח הָאִי שְׁטָן דְּאַסְטִי לְעֵילָא וְתַתָּא אֵז נִמְצָא שֶׁם הַשְּׁטָן שְׂמִקְטְרַג לְמַעְלָה וּמִסִּית לְמַטָּה, וְאַשְׁתְּכַח אִיהוּ לְחַבְלָא עֲלֵמָא וְלֵיטֵל נְשִׁמְתִין וְהוּא נִמְצָא שֶׁם כְּדִי לְקַבֵּל רִשׁוּת

כִּיּוֹן דְּמִטָּא הָאֵי קוּל מִתְתָּא, קוּל דִּיעֻקֵּב אֶתְתַּקֵּן לְעִילָא, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף קיד ע"ב) אֶתְעַר רַחֲמֵי, דְּהָא פְּגוּוּנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְעַרֵי לְתַתָּא קוּל חַד פְּלִיל בְּאִשְׁ"א וְרוּחָ"א וּמִי"א דְנִפְקֵי פְּחָדָא מְגוּ שׁוּפְרָא, הֵכִי נִמְי אֶתְעַר לְעִילָא שׁוּפְרָא, וְהָהוּא קוּל דְּכִלִּיל בְּאִשְׁ"א וּמִי"א וְרוּחָ"א אֶתְתַּקֵּן, וְנִפְק דָּא מִתְתָּא וְדָא מְעִילָא, וְאֶתְתַּקֵּן עֲלֵמָא וְרַחֲמֵי אֶשְׁתַּכְּחוּ.

וְהָהוּא מְקַטְרְגָא אַעֲרַבְב, דִּחְשִׁיב לְשִׁלְטָאָה בְּדִינָא וּלְקַטְרְגָא בְּעֲלֵמָא, וְרַחֲמֵי דְמִתְעַרֵי רַחֲמֵי, כְּדִין אַעֲרַבְב וְאֶתְשַׁשׁ חִילִיָּה, וְלֹא יִכִּיל לְמַעַבְד מִיָּדֵי, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עֲלֵמָא בְּרַחֲמֵי, דָּאִי תִימָא דְדִינָא אֶתְעַבֵּיד, לָאוּ הֵכִי, אֶלָּא אֶתְחַבְּרוּ רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְעֲלֵמָא אֶתְדִן בְּרַחֲמֵי.

ג' כתות מלאכים עומדים על הדין בראש השנה

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, גּוֹפּוֹת בְּנֵי אָדָם וְהַנְּשָׁמוֹת, וּפּוֹקֵד אוֹתָם, וְדִין אוֹתָם עַל כָּל מַה שֶּׁעָשׂוּ כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְתֵאנָא, אֶפִּילוּ צְעָדֵי שְׁל אָדָם נִמְנִין, וּבְאִין בְּדִין בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שם לא ד) וְכָל צְעָדֵי יִסְפּוֹר.

תָּאנִי רַבֵּי יוֹסִי, שְׁלֹשׁ כְּתוֹת נִכְנָסִין לְיוֹם הַדִּין, כַּת צְדִיקִים גְּמוּרִים, כַּת רְשָׁעִים גְּמוּרִים, כַּת

מתוק מדבש

יִכִּיל לְמַעַבְד מִיָּדֵי וְאוּ מִתְעַרְבֵב וּנְחַלֵּשׁ כַּחוּ וְאִינוּ יִכּוּל לַעֲשׂוֹת מֵאוּמָה, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין עֲלֵמָא בְּרַחֲמֵי וְהַקְב"ה דִּין אֶת הָעוֹלָם בְּרַחֲמִים, דָּאִי תִימָא דְדִינָא אֶתְעַבֵּיד שְׁאֵם תֵּאמַר שְׁדִין גְּמוּר נַעֲשֶׂה בְּר"ה, (וכתנ מהרס"ו שֵׁס גְּרַסִין אֶתְאָבֵיד נָא' שְׁפִיר טַפִּי, וְהַכּוֹנֵה שְׁאִין דִּין מִתְנַטֵּל וְנֹאכֵד מִכֵּל וְכֵל, שְׁסוּף סוּף הֵס יָמֵי דִין לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם, אֲלֵא מִתְמוּג וְנִמְתַּק עִס הַרְחִמִים כְּדִמְפִרֵט וְאוּלֵן), לָאוּ הֵכִי אִינוּ כֵּן וְלֹא יַעֲלֶה עַל דַּעְתָּךְ זֶה, אֶלָּא אֶתְחַבְּרוּ רַחֲמֵי בְּדִינָא וְעֲלֵמָא אֶתְדִן בְּרַחֲמֵי אֶלָּא מִתְחַבְּרִים רַחֲמֵי הַבִּינָה בְּדִין שֶׁל הַמַּלְכוּת וּמִמְתִּיקִים אוֹתוֹ וְהָעוֹלָם נִדוֹן בְּרַחֲמִים.

(וירא דף קיג ע"ב קיד ע"א - ע"ב, ובכיאורינו כרך ב עמ' תרד-תרט)

ג' כתות מלאכים עומדים על הדין בראש השנה

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין הַקְב"ה אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ הִינְנוּ אֶת גּוֹפּוֹת בְּנֵי אָדָם וְהַנְּשָׁמוֹת, וּפּוֹקֵד אוֹתָם, וְדִין אוֹתָם עַל כָּל מַה שֶּׁעָשׂוּ כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְתֵאנָא וְלִמְדֵנוּ כִּי אֶפִּילוּ צְעָדֵי שְׁל אָדָם נִמְנִין וּבְאִין בְּדִין בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב זֶהוּ שְׁכָתוּב וְכָל צְעָדֵי יִסְפּוֹר.

תָּאנִי רַבֵּי יוֹסִי, שְׁלֹשׁ כְּתוֹת נִכְנָסִין לְיוֹם הַדִּין, כַּת צְדִיקִים גְּמוּרִים, כַּת רְשָׁעִים גְּמוּרִים, כַּת בִּינּוּנִים, וּכְנִגְדֵן יֵשׁ שְׁלֹשׁ כְּחוֹת בְּאָדָם, כַּת הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה כְּנִגְדֵן הַצְּדִיקִים שֶׁהִשְׁלִיטוּ הַנִּשְׁמָה עַל הַגּוּף

וּמַכָּה בָּהּ וּמַעוֹרֵר אוֹתָהּ לְהַעֲלוֹתָהּ לְמַעֲלָה בְּכִינָה ע"י הַתְּעוֹרְרוֹת קוּל הַשׁוּפָר שֶׁל מִטָּה.

כִּיּוֹן דְּמִטָּא הָאֵי קוּל מִתְתָּא כִּיּוֹן שְׁמַגִּיעַ זֶה הַקּוּל מִלְּמִטָּה, קוּל דִּיעֻקֵּב אֶתְתַּקֵּן לְעִילָא אִזּוּ קוּלוּ שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהוּא חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת דּו"א [דְּתִפְאֶרֶת] נִתְקַנִּים וְנִמְתַּקִּים לְמַעֲלָה, וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר רַחֲמֵי וְאוּ הַקְב"ה שֶׁהוּא הַבִּינָה מַעוֹרֵרֶת רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, דְּהָא פְּגוּוּנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְעַרֵי לְתַתָּא קוּל חַד פְּלִיל בְּאִשְׁ"א וְרוּחָא וּמִי"א דְנִפְקֵי פְּחָדָא מְגוּ שׁוּפְרָא שֶׁהָרִי כְּמוֹ שִׁישְׂרָאֵל מַעוֹרְרִים לְמִטָּה קוּל אֶחָד הַכֹּלֹל מֵאֵשׁ וְרוּחַ וּמִים שִׁיּוּצֵאִים יַחַד מִתּוֹךְ הַשׁוּפָר, הֵכִי נִמְי אֶתְעַר לְעִילָא שׁוּפְרָא כְּמוֹ כֵּן נִתְעוֹרֵר לְמַעֲלָה שׁוּפְרָא הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא הַבִּינָה, וְהָהוּא קוּל דְּכִלִּיל בְּאִשְׁ"א וּמִי"א וְרוּחָא אֶתְתַּקֵּן זֶה הַקּוּל שֶׁהוּא הַז"א [הַתְּפֹאֶרֶת] הַכֹּלֹל מֵאֵשׁ וּמִים וְרוּחַ שֶׁהֵם סוּד חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפֹאֶרֶת נִתְקַן וְנִמְתַּק, וְנִפְקֵי דָּא מִתְתָּא כִּי כְּמוֹ שִׁיּוּצֵא קוּל הַשׁוּפָר מִלְּמִטָּה, וְדָא מְעִילָא לְעוֹמֵת זֶה יוּצֵא קוּל הַשׁוּפָר שֶׁל בִּינָה לְמַעֲלָה, וְאֶתְתַּקֵּן עֲלֵמָא וְרַחֲמֵי אֶשְׁתַּכְּחוּ וְהָעוֹלָם נִתְקַן וְנִמְתַּק וְרַחֲמִים נִמְצֵאִים.

וְהָהוּא מְקַטְרְגָא אַעֲרַבְב וְזֶה הַמְקַטְרֵג מִתְעַרְבֵב, דִּחְשִׁיב לְשִׁלְטָאָה בְּדִינָא וּלְקַטְרְגָא בְּעֲלֵמָא וְרַחֲמֵי דְמִתְעַרֵי רַחֲמֵי שְׁחִשְׁב לְשִׁלוּט בְּדִין וּלְקַטְרֵג בְּעוֹלָם וְרוּאָה שְׁנִתְעוֹרְרוּ הַרְחִמִים, כְּדִין אַעֲרַבְב וְאֶתְשַׁשׁ חִילִיָּה וְלֹא

בינונים, וכנגדן, שלש פחות באדם, פח הנשמה הקדושה, וכח המתאנה, וכח המניעה, מאי פח המניעה, אמר רבי יהודה, פח המגדלת והמניע את הגוף בכל צרכיו.

רבי יוסי בן פזי אומר, בוא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, אף על פי שבית דין של מעלה באין לעמוד בדין ולדון את הבריות, ולהורות לפני הקדוש ברוך הוא זכות וחובה של בני אדם, דתאני רבי יוסי בן פזי, שלש פתות של מלאכי השרת עומדין על הדין ביום ראש השנה, יש מהם שהם מורים זכות לטובה, ויש מהם חובה לרעה.

ותא חזי, רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, שנתן עצה להנצל מן הדין, דתניא מאי דכתיב (ויקרא כג כד) זכרון תרועה לא אשפחנא זכירה (דף יט ע"א) לתרועה, אלא האי דאמר רבי יוסי, כתיב (במדבר י"ט) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר וגומר והרעותם וגומר, וזכר לתרועה זו, אמר הקדוש ברוך הוא, הריעו לפני בתרועה זו, שהיא זכרון אותה התרועה, מיד, ונושעתם מאויביכם, כההוא גוונא.

מאויביכם, מאן אינון, אלו הם המורים חובתם של בני אדם, דתניא, אמר רבי יוחנן, מלאכים יש המורים חובתן של בני אדם, ומלאכים יש המורים זכותן, ואפילו אחד מני אלה מורה זכותו, שבקיין ליה, הדין הוא דכתיב, (איוב לג כג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה, וכתיב בתריה, (שם פסוק כד) ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת וגומר.

מתוק מדבש

רבי יוסי לא מצינו דרשה ישרה לזכרון תרועה אלא מה שאמר רבי יוסי, והוא כי כתיב, וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלהיכם, וזכר לתרועה זו דהיינו לתרועת מלחמה, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, הריעו לפני בתרועה זו בראש השנה, שהיא זכרון אותה התרועה של תרועת המלחמה, מיד ונושעתם מאויביכם, כההוא גוונא דהיינו כאותו האופן שהוא במלחמה, כי כמו שבמלחמה הזכרון הוא על ידי התרועה, כך בראש השנה כדי שיעלה זכרונו לטובה הוא על ידי התרועה.

ומה שכתוב מאויביכם שואל מאן אינון מי הם האויבים, ומשיב אלו הם המלאכים המורים חובתם של בני אדם, דתניא שלמדנו אמר רבי יוחנן, מלאכים יש המורים חובתן של בני אדם, ומלאכים יש המורים זכותן, ואפילו אחד מני אלה מורה זכותו, שבקיין ליה עוזבים אותו, ואינם מענישים אותו, הדין הוא דכתיב זהו שכתוב, אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה פי' אפילו מלאך אחד מורה זכותו, וכתיב בתריה וכתוב אחריו, ויחננו הקב"ה יחנן אותו וימחול לו, ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כופר.

וקידשו עצמם במותר להם, וכח המתאנה כנגד הרשעים שהכניעו נשמתם בתאוותם, וכח המניעה כנגד הבינונים, ושואל מאי פח המניעה, אמר רבי יהודה, פח המגדלת והמניע את הגוף בכל צרכיו והם הבינונים שמתנהגים לפי טבע תנועת גופם, ואינם מקדשים עצמם במותר להם.

רבי יוסי בן פזי אומר, בוא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, אף על פי שבית דין של מעלה באין לעמוד בדין, ולדון את הבריות, באים גם בן להורות לפני הקדוש ברוך הוא זכות וחובה של בני אדם, דתאני רבי יוסי בן פזי, שלש פתות של מלאכי השרת עומדין על הדין ביום ראש השנה, יש מהם שהם מורים זכות לטובה, ויש מהם שהם מורים חובה לרעה, וכת השלישית הם הדנים את בני אדם.

ומפרש ותא חזי בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, שנתן עצה להנצל מן הדין, דתניא כי למדנו בברייתא מאי דכתיב מהו שכתוב זכרון תרועה, הנה לא אשפחנא זכירה לתרועה אלא האי דאמר

וכי יש מלאך משטין זכותו של אדם, אמר רבי שמעון, חס ושלום שמלאך משטין זכות, אלא יש מלאכים ממונים לעיין ולהורות בחובתו של אדם בכל שעה שייעבור, והם מורים אותו דבר כמו שנצטוו.

פיוצא בדבר, (מ"א כב יט) וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו, מאי עליו, עליו של אחאב, שהיו מעיינים בדינו, מימינו ומשמאלו, וכי יש ימין וכו'לי, אלא אלו מימינים לזכות ואלו משמאילים לכף חובה.

אמר רב יהודה אמר רב, מפני מה בראש השנה דין הגוף והנשמה, מפני שבו נולד אדם הראשון, ובו פיום נעשה גוף, ונזרקה בו נשמה, ובו פיום נידון, ונקבע הדין לדורות.

ובחג גדוניה על המים, על שהם מבזים בנטילת ידים, ועל שהם מזלזלים במקנאות ובטהרות שהם במים, ועל כך גדוניה על המים, על ענין המים.

אמר רבי אחא, בארבעה פרקים כמו כן האדם נדון, בו פיום שמהרהר העבירה, ובזמן שעושהו, וביום ראש השנה, ובעולם הבא. רבי אבהו אמר, בזמן שעושה העבירות, ובזמן שיחלה, דאמר רבי אבהו, פיון שיחלה האדם, סלקין ליה לדינא, ובזמן שפיוצא נשמתו ממנו, ובעולם הבא.

מתוק מדבש

אמר רב יהודה אמר רב, מפני מה בראש השנה דנים דין הגוף והנשמה ולא בזמן אחר, ומשיב מפני שבו נולד אדם הראשון, ובו פיום נעשה גוף של אדם הראשון, ונזרקה בו נשמה, ובו פיום נידון על שעבר על מצות קונו, ונקבע הדין לדורות על אותו היום.

ובחג גדוניה על המים דהיינו על שהם מבזים בנטילת ידים, ועל שהם מזלזלים במקנאות ובטהרות שהם במים, ועל כך גדוניה על המים, היינו על ענין המים.

אמר רבי אחא, בארבעה פרקים כמו כן האדם נדון, כלומר כל אחד בפני עצמו, דהיינו בו פיום שמהרהר העבירה, ובזמן שעושהו את עבירה, וביום ראש השנה, ובעולם הבא. (זהר חדש בראשית דף יח ע"ב-יט ע"א)

ובביאורינו כרך א עמ' רפז-רצ)

ושאל וכי יש מלאך משטין זכותו של אדם ר"ל וכי מלאך קדוש משטין ומבטל את זכויותיו של אדם, אמר רבי שמעון, חס ושלום שמלאך משטין זכות, אלא יש מלאכים ממונים לעיין ולהורות בחובתו של אדם בכל שעה שייעבור איזה עבירה ועון, והם מורים אותו דבר דהיינו את צורת העבירה כמו שנצטוו לעיין בחובותיו של אדם.

פיוצא בדבר אתה מוצא, שאמר מיכיהו הנביא אל אחאב, ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו של הקב"ה, ושואל מאי עליו ומשיב עליו של אחאב דהיינו שהיו מעיינים בדינו של אחאב, ומה שכתוב מימינו ומשמאלו יש לשאול, וכי יש ימין ושמאל למעלה, ומשיב אלא אלו מימינים לזכות, ואלו משמאילים לכף חובה.

שבת ראש שירתא

במוסף ראש השנה מזכירים 'מירון' לעורר זכותו

נראה לי רמזו במתני' (ר"ה טז.) בראש השנה כל באי העולם עוברים לפניו כבני מרון. היינו כי בראש השנה עובר לפניו ית"ש הזכות לכל באי העולם מבחינת מרון - ציון רשב"י ור"א בנו, דבכותיה קיימין עילאין ורתאין וכו' וביבותא דההוא חבורא 'הזהר' שגילה לנו יפקון מן גלותא לנאולה שלימה תיקון כל העולמות, על כן בראש השנה וכו' עוברים לפניו כבני מרון.

לקבלת העלון מירי שבוע יש לשלוח אימיל כמותבת: 3022233@gmail.com

הזהר הקדוש ע"פ "מתוק מדבש" הפרושה הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

פורמט כיס
"ובלכתך בדרך"
מהדורת ר' יוסף צבי
בערנער
(cm 16.5/11.5)

פורמט רגיל (cm 24/17)

פורמט בינוני - מהדורת ר' הערשל וועבער
(cm 17/12)